

Záradék: az 5. sorszámú közbenső ítélet a 2.Mf.31.256/2024/6. számú végzéssel kijavítva és

együtt érvényes!

Fővárosi Ítéltábla

mint másodfokú bíróság

2.Mf.31.256/2024/5.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság az Ikanov Ügyvédi Iroda (felperesi képviselő címe ügyintéző: dr. Ikanov Gábor ügyvéd) által képviselt **Felperes1** címe1) felperesnek – a Kántor, Szilasi, Sárközy és Társai Ügyvédi Iroda (alperesi képviselő címe, ügyintéző: dr. Barra Balázs) által képviselt **alperes neve** (Cím2) alperes ellen munkáltató egészségsértése miatti kárfelelősség iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 33.M.70.068/2023/47. szám alatt kijavított 46. sorszámú ítélete ellen az alperes által 48. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

közbenső ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság – kiegészített – ítéletét a jogalap körében helybenhagyja és megállapítja, hogy az alperes teljes kártérítési felelősséggel tartozik a felperes munkahelyi balesetért. A kártérítés összegszerűsége vonatkozásában hatályon kívül helyezi és ebben a körben az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság döntése és az alapjául szolgáló tényállás

[1] A Budapest Környéki Törvényszék a 2024. október 4-én meghozott 33.M.70.068/2023/46. számú ítéletével – melyet a 2024. november 4-én kelt 47. sorszámú végzésével kijavított – kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 5.000.000 forint sérelemdíjat, 5.685.075 forint gondozási többletköltséget, 5.687.520 forint háztartási kisegítő többletköltséget, 270.000 forint házkörüli és kerti kisegítés többletköltséget, 490.000 forint

gyógyszer és vitamin többletköltséget, 975.000 forint közlekedési és kísérő többletköltséget, 194.210 forint rehabilitációs többletköltséget, 3.690.565 forint keresetveszteségi járadékot és ezen összegek késedelmi kamatát. Kötelezte továbbá az alperest 2024. október 1. napjától havi 92.250 forint gondozási többletköltség, havi 73.800 forint háztartási kisegítő többletköltség, havi 5.000 forint gyógyszer-többletköltség, havi 15.000 forint közlekedési többletköltség, havi 5.940 forint rehabilitációs járadék és havi 199.790 forint keresetveszteségi járadék, valamint 1.568.076 forint ügyvédi munkadíj és 367.240 forint perköltség megfizetésére. Ezt meghaladóan a kerestet elutasította. Kötelezte az alperest 95.681 forint szakértői díj, 1.315.500 forint illeték megfizetésére és megállapította, hogy a fennmaradó 13.419 forint szakértői díjat és 184.500 forint illetéket az állam viseli. A gondozási többletköltség, háztartási kisegítő, gyógyszer-többletköltség, közlekedési többletköltség, rehabilitációs költség és keresetveszteségi járadék tekintetében ítéletét előzetesen végrehajthatónak nyilvánította.

[2] A megállapított tényállás szerint a felperes 2020. január 1-jétől állt munkaviszonyban az alperessel heti 30 órában értékesítési munkatárs munkakörben havi 190.600 forint munkabérért, munkavégzésének helye az alperes város 51 áruháza volt.

[3] A felperes munkaköri feladata volt – többek között – az árufeltöltés, az áruforgatás utasítás szerinti végrehajtása, a hűtött, illetve mélyhűtött áru elrakodásánál a hűtő, illetve mélyhűtő lánc betartása, leltárfelvételkor részvétel a készletelszámolásban, takarítási munkálatok, pénztárosi feladatok elvégzése, a hatályos ügyviteli utasítások betartása.

[4] 2020. március 17-én a felperes a pékség részlegén az érkező árut átvette, majd a 25 kilogrammos kartondobozokból elkezdte feltölteni a mélyhűtőt, mindezt a mélyhűtő előtti raklapokra állva végezte. 12:30-kor a kezében lévő doboz miatt nem látta, hogy az egyik raklapról hiányzik egy lécz, így arra rálépve a lába lecsúszott, ennek következtében a bokája kifordult, a csomaggal a kezében nekiesett a mélyhűtő oldalának. A lába mindaddig kifordulva maradt, amíg a kartondobozt nem tudta letenni, ezidő alatt végig súly terhelte a kifordult bokáját. A balesetet rögtön jelezte a felettesének, majd a nap folyamán tovább végezte a munkáját.

[5] A felperes másnap szabadnapos volt, ezt követően 2020. április 4-ig dolgozott. Az erősödő fájdalmak miatt 2020. április 5-én az kórház neve fordult orvosi ellátásért, itt a jobb külboka régióra lokalizálódó boka (külboka) rándulást diagnosztizáltak nála, amelyhez a külboka-szalagok mentén nyomásérzékenység és bevérzés társult. A felperes gipszrögzítést kapott 2020. április 12-ig, majd április 29-től május 10-ig.

[6] Az alperes által 2020. április 29-én felvett munkabaleseti jegyzőkönyvben az került rögzítésre, hogy a felperes 2020. március 17-én a délelőtti műszakban dolgozott, és feladat körébe tartozott a raktár területén az áru rendezése. 12:30-kor a felperes a raktárban a fagyasztótérben tartózkodott, a raklapon lévő áru mozgatását végezte, a kezében egy kartondoboz áruval egy sérült raklapra lépett – hiányzott az egyik lécz belőle – és e mozdulat következtében a jobb bokája kibicsaklott. A felperes az esetet azonnal jelezte az üzletvezetőnek, elsősegélyt nem igényelt, a munkáját annak ellenére folytatta a műszak

végéig, hogy a bokája kissé felduzzadt és fájdalmassá vált. A felperes másnap (szabadnapján) a sérült bokáját az otthonában nem terhelte, ezért úgy gondolta, hogy továbbra sem vesz igénybe orvosi ellátást. Mivel a koronavírus járvány okozta megnövekedett bolti forgalom miatt a kollégáit nem szerette volna cserben hagyni a felperes, így a következő műszakját felvette, úgy gondolta nem lesz gond a sérült bokájával. A folyamatos terhelés hatására azonban 2020. április 4-én olyan erős fájdalmai voltak, hogy kénytelen volt orvoshoz fordulni. Másnap az orvosi ellátás során a rándult jobb boka folyamatos terhelése miatt kialakult izomhártya gyulladását állapítottak meg, a sérült testrészt gipsszel rögzítették, majd a felperest a háziorvosa táppénzes állományba vette.

[7] Az alperes a 2020. április 29-én kelt határozatával a felperes balesetét üzemi balesetnek elismerte, abban rögzítve, hogy a baleset munkaidőben, munkavégzéssel összefüggésben történt.

[8] A covidjárvány miatt a felperes jobb bokáját csak 2020. szeptember 28-án műtötték meg a kórház neve 2-án. 2022. május 26-án a felperes második műtétét az kórház neve 3 végezték el, ennek során szabadtest eltávolítás és plasztikai beavatkozás történt. Ezt követően a felperes egy hétig gipszrögzítésben, majd 2022. június 10-től 24-ig járógipszben volt.

[9] 2021. március 8-án és 2022. május 9-én az elsőfokú foglalkozás-egészségügyi orvosi vizsgálaton a felperes az értékesítési munkatárs munkakörre ideiglenesen nem alkalmas minősítést, majd 2022. július 6-án nem alkalmas minősítést kapott. A másodfokú munkaköri orvosi alkalmassági véleményében a Nemzeti Népegészségügyi Központ Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Főosztálya 2022. július 27-én megállapította, hogy a felperes értékesítési munkatárs munkakör betöltésére nem alkalmas. A határozatban a felperes munkaköri alkalmasságát érintő korlátozásként szerepel, hogy állandó, gyakori állással, illetve ülással járó fizikai munkát nem végezhet, kényszerterhelésben nem dolgozhat, foglalkozási rehabilitációs intézkedés keretében másik – részben álló, részben ülő, nem fizikai – munkakörben való foglalkoztatása javasolt, szükség esetén átképzés lehetőségével.

[10] A felperes 2022. május 2-ig keresőképtelen volt, amelyre 100 %-os mértékű baleseti táppénzben részesült. Ezt követően az alperes 2022 júliusára 21 nap, augusztusra három nap szabadságra járó távolléti díjat fizetett meg a felperesnek, majd a 2022. augusztus 3-án kelt felmondással 30 nap felmondási idővel 2022. szeptember 2. napjával megszüntette a perbeli munkaviszonyt. Az indokolásban az alperes azt rögzítette, hogy a felperes a munkaszerződése szerinti munkakör betöltésére egészségi szempontból nem alkalmas a foglalkozás-egészségügyi alkalmasságról szóló másodfokú orvosi vélemény értelmében és részére a munkáltató egészségi állapotának megfelelő másik munkakört felajánlani nem tud.

[11] A felperes a balesettel összefüggésben jobb külboka instabilitását eredményező bokarándulást és társult bokaszalag szakadás következményes ínhüvely és lágyrész gyulladást, fájdalmas mozgás beszűkülést szenvedett, amely állapota kialakult, abban további javulás nem várható. A balesettel összefüggésben műtéti maradvány, hegek maradtak látható módon és jelentősen megváltozott járási elnehezülés alakult ki. A felperes amellett, hogy az alperesnél betöltött értékesítési munkatárs munkakörre alkalmatlanná vált, a folyamatos álló, járó, terhek cipelését, tartását, átrakását, emelését igénylő fizikai munkakörök ellátására is alkalmatlan, és mindez esetében 15 %-os baleseti eredetű egészségkárosodást eredményezett.

[12] A felperes férjével és két gyermekével él egy 110 négyzetméteres érdi lakásban, amelyhez egy füvesített kertrész és kocsibeálló tartozik.

[13] A felperes részleges gondozásra szorult 2020. március 17-től 2020. szeptember 27-ig napi 2 órában, a 2020. szeptember 28-i műtétet követően két hétig napi 3 órában, 2020. október 13-tól 2020. október 21-ig napi 2 órában, 2020. október 22-től 2021. február 22-ig napi 1 órában, 2021. február 23-tól 2022. május 26-ig – a második műtétig – napi 2 órában, 2022. május 27-től 2022. június 24-ig napi 3 órában, 2022. június 25-től 2022. augusztus 30-ig napi 2 órában. 2022. augusztus 31-től részleges gondozása napi 1 órában véghatáridő nélkül indokolt.

[14] A balesetet megelőzően a háztartási munkákat a felperes látta el és havonta egy alkalommal jött hozzájuk egy takarítónő. A felperes a balesetet követően 2020. április 5-től 2020. október 22-ig és 2021. február 23-tól 2022. június 24-ig mindennemű háztartási munkában akadályozott volt, a háztartási munkákat a felperes férje látta el és kéthetente jött a takarítónő. A balesetet megelőzően a fűnyírást és sövénynyírást a felperes férje, férj neve végezte, a felperes ebbe besegített. A balesetet követően a kerti munkákat a felperes férje látta el. A keresőképtelen állomány köztes időszakaiban és 2022. június 24-től véghatáridő nélkül a folyamatos álló, járó, terhek cipelését, tartását, átrakását, emelését igénylő, fokozottan balesetveszélyes, kényszerterhelésben munkát igénylő közepesen nehéz és nehéz munkafázisokat a felperes nem tudja elvégezni a háztartásban, a kertben és a ház körül sem.

[15] A felperesnél a balesettel összefüggésben fájdalomcsillapítók, lokális gyulladás- és fájdalomcsillapító készítmények alkalmazása, gyulladáscsökkentő injekciók alkalmazása, vérrög megelőző injekciós készítmények adása indokolt volt, amelyek közül a fájdalomcsillapító, a gyulladáscsökkentő gyógyszerek szedése és a fájdalomcsillapító krémek használata a balesetet követően folyamatosan és a jövőben is véghatáridő nélkül indokolt. A felperes Diclofenac Duo, Cataflam, Advil Ultra gyógyszereket szedett és szed folyamatosan. 2020. április 5-ét követően és a műtétek után 4-4 hónapig fokozott vitamin bevétel volt indokolt a sebgyógyulás céljából, a felperes C és D vitamint szedett. Egyéb gyógyszerek szedése és a jövőben vitaminok szedése nem indokolt.

[16] A felperes szakorvosi javaslatra térítésmentesen gyógytornát vett igénybe az egészségügyi intézmény neve 2020. május 20-tól 2020. július 9-ig, majd 2022. június 29-től 2022. december 2-ig. Magángyógytornászt 2021. november 11-től 2022. január 10-ig vett igénybe összesen 11 alkalommal. A felperesnél az úszás heti 2 alkalommal állapotrosszabbodást késleltető, indokolt kezelés, a felperes ténylegesen 2023. március 7-től heti egyszer jár az érdi uszodába.

[17] A felperes a balesetet megelőzően elérhető távolságra gyalog vagy biciklivel közlekedett, ezen kívül tömegközlekedést és autót használt, a munkahelyére autóval járt. A balesetet követően autóval közlekedik. A felperes 2020. április 5-e után 4 hónapig és a műtéteket követően 3-3 hónapig a közlekedésben akadályozott volt, közlekedési kisegítésre szorult. Automata váltós autójukkal saját maga közlekedett a köztes időszakokban és a későbbiekben. A felperes akadályozottnak tekinthető a tömegközlekedés igénybevételében tömött tömegközlekedési eszközön, ahol ülőhely nem biztosítható, egyebekben képességvesztése a tömegközlekedésben nem alakult ki, autót vezetni képes.

[18] A felperes a balesetet megelőzően ügyességi versenyeken vett részt, személyi edzője volt, biciklizett és jégkorcsolyázott. A jobb boka fájdalmas mozgás beszűkülése, a kétoldali alsó végtag statikai terhelhetőségének megváltozása a korábbi sporttevékenységét tartósan és közepes súlyos fokban megnehezítette, kerékpározni nem tud.

[19] A felperes a balesetet követően nem azonnal fordult orvoshoz, hanem csak több mint két héttel később, de a szalagszakadás, az ízületi és lágy rész károsodás, a műtéteket indokló állapotok a primer sérülés következményei, az adekvát kezelés hiányában a panaszok szükségszerűen súlyosbodtak, amely már elkerülhetlenné tette az orvoshoz fordulást két hét után. A két hét késedelem érdemben nem befolyásolta a felperes gyógyulási esélyét, az orvoshoz forduláskor sem végeztek invazív beavatkozást.

[20] A felperesnek a balesettel összefüggésben mentális zavara alakult ki, 2023. márciusa óta folyamatos pszichiátriai gondozás alatt áll depresszió és szorongásos zavar következtében. Szakszerű kezelés és együttműködés mellett állapota hullámozott, tartós javulás nem volt elérhető. Tünetei elsősorban nem biológiai alapon alakultak ki, előzményében nincs pszichiátriai megbetegedés. Önmagában a gyógyszeres kezeléstől a felperes valószínűleg nem fog teljesen meggyógyulni, feltehetően tartós, esetleg intézeti pszichoterápiás kezelésre is szüksége lenne. Mentális zavara (depresszió, szorongás és alvászavar) egyéb megbetegedéseket nem okozott. A munkahelyi baleset következtében a felperes örömtelen, lehangolt lett, korábbi örömszerző tevékenységeit nem tudja elvégezni. A gyermekeivel a korábinál sokkal korlátozottabban tud kültéri szabadidős programokat csinálni. A felperes feltehetően tartós, évekig tartó gyógyszereszedésre szorul. Pszichés állapotában beállhat javulás, de arra csak intenzív pszichoterápiás kezelés mellett lehet számítani.

[21] A felperes 2020 januárjában pedikűrös vizsgát tett, majd 2020 nyarán pedikűrös szalonot nyitott város 2 A fekvőgipszben töltött időszakokat leszámítva segítséggel eljutott a szalonba, és ott lábát felpolcolva ülve, pihenőidőszakok közbeiktatásával pedikűrösi munkát végzett, jelenleg is pedikűrösként dolgozik. Egyéni vállalkozásából származóan 2023-ban 2.721.412 forint, 2024-ben havi 226.784 forint jövedelmet szerzett.

[22] A felperes részére 2022. május 3-tól havi 16.965 forint baleseti járadékot állapított meg város3 Kormányhivatala a 2022. augusztus 25-én kelt határozatával, amely szerint a baleseti eredetű egészségkárosodása 2020. március 17. napjától 15 %-os mértékű. A baleseti járadék összege 2023-ban havi 20.115 forintra, 2024-ben havi 21.325 forintra módosult.

[23] Az alperesnél 2023-ban 16 %-os, 2024-ben 12 %-os éves bérfejlesztés valósult meg.

[24] Az elsőfokú bíróság a felperesnek a balesettel összefüggésben kialakult egészségkárosodása miatt benyújtott kereseti kérelmét nagyobb részben alaposnak találta. Döntését a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 51. § (4) bekezdésére, 166. § (1) és (2) bekezdésére, 167. § (1) és (2) bekezdésére, 169. § (1) bekezdésére, 172. § (1) és (2) bekezdésére, 173. § (1) bekezdésére, 177. § alapján alkalmazandó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:522 § (1) és (2) bekezdésére, 6:527. § (1) és (2) bekezdésére, 6:528. § (1) bekezdésére, továbbá az Mt. 9. §-a alapján alkalmazandó, a Ptk. 2:42. § (1) és (2) bekezdésére, 2:43. § a) pontjára, valamint a 2:52. § (1) – (3) bekezdésére alapította.

[25] Mindenekelőtt megállapította, az alperes 2020. április 29-én kelt határozatában már rögzítette, hogy a felperes balesete munkaidőben, munkavégzéssel összefüggésben történt, ezért az alperes ettől eltérő perbeli hivatkozását megalapozatlannak tekintette. Utalt a munkáltatónak a munkavállalója egészségi állapotában bekövetkezett károkért fennálló felelőssége egyes kérdéseiről szóló 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény 1. pontjára, miszerint a munkaviszonnyal összefüggés akkor állapítható meg, ha a felek között munkaviszony áll vagy állt fenn, és a munkavállalót ért kár valamilyen formában összefüggésben áll a jogviszonnyal. A perbeli igazságügyi orvosszakértői vélemény alátámasztotta, hogy a felperes kizárólag a balesettel összefüggésben szenvedett 15 %-os mértékű baleseti egészségkárosodást a jobb külbokát ért sérülés alapján. Hangsúlyozta, az alperes álláspontjával szemben az általános élettapasztalat alapján sem minősül a felperes sérülése kisebb mértékűnek, az két alkalommal is műtėti beavatkozást igényelt és a perbeli munkakör betöltésére való alkalmatlanságot eredményezett a felperesnél. A szakértői vélemény egyértelműen igazolta a baleset és az egészségkárosodás közötti ok-okozati összefüggés fennálltát, ezért tévesnek találta a munkaviszonnyal való részleges összefüggésre és a felperes gyengébb fokú felépülési, regenerálódási készségére vonatkozó alperesi hivatkozást, figyelemmel az 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény I.4. pontjához fűzött indoklásra is.

[26] Nem tudta megállapítani az alperes Mt. 166. § (2) bekezdés a) és b) pontja szerinti mentesülését sem a kártérítési felelősség alól. Rámutatott, hogy az 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény II.2. pontja részletezi a munkáltató ellenőrzési körébe tartozó körülményeket, és az Mt. 51. § (4) bekezdése szerinti, a munkáltatót terhelő – az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményére vonatkozó – kötelezettségre figyelemmel úgy foglalt állást, az alperes felelősségi körébe tartozott a raklap hibáinak ellenőrzése, kijavítása. Emiatt a raklap hibájából bekövetkezett baleset az alperes ellenőrzési körébe tartozónak minősült. Ennek okán a törvényben előírt további feltételeknek („nem kellett számolni”, „nem volt elvárható”) nem volt jelentősége, ezért az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a károkozó körülmény részéről nem volt elhárítható.

[27] Nem találta megalapozottnak az alperes mentesülés körében tett azon hivatkozását, hogy a felperes elháríthatatlan magatartása okozta a balesetet. Az 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény II.5. pontjára utalással kifejtette, az alperes mulasztására volt visszavezethető, hogy a rakodás során használt raklap hibás volt és az üzemi balesetet elismerő határozatban nem az szerepel, hogy a felperes saját figyelmetlenségére visszavezethetően nem észlelte a raklap hiányosságát, hanem az, hogy a kezében lévő árutól nem vette észre a raklap hibáját.

[28] A felperes kárenyhítési kötelezettségét vizsgálva az igazságügyi orvosszakértői véleményben rögzítettek vettek figyelembe, miszerint abban, hogy a felperes panaszai két héttel elhúzódtak, szerepe lehetett annak, hogy a felperes nem azonnal fordult orvoshoz a baleset után, azonban a szalagszakadás, az ízületi és lágyrész károsodás, a műtéteket indokló állapotok, a primer sérülés következményei voltak. Az adekvát kezelés hiányában a panaszok szükségszerűen súlyosbodtak és elkerülhetetlenné tették az orvoshoz fordulást két hét után. E késedelem érdemben nem befolyásolta a felperes gyógyulási esélyeit, az orvoshoz forduláskor sem végeztek invazív beavatkozást. Megjegyezte, hogy az Mt. Nagykomentárjában a 167. §-ához fűzött értelmezés 5. pontjában az szerepel, „amennyiben a sérülés olyan természetű, hogy a munkavállaló nem ismeri fel az orvosi beavatkozás szükségességét (például csekély fájdalommal jár), nem tekinthető a kárenyhítési kötelezettség megszegésének az, hogy a munkavállaló nem fordult időben orvoshoz”. Az orvosszakértő pedig azt is megállapította, hogy a felperes pedikűrösi munkát a bokasérülés ellenére végezhetett anélkül, hogy az állapotromlást okozott volna.

[29] Mellőzte tanú1 és tanú2 tanúkenti meghallgatását, mivel a felperes nem vitatta azt, miszerint maga döntött úgy, hogy a balesetet követően a munkáját folytatja, illetve orvosszakértői kérdésnek minősült annak eldöntése, hogy a felperes egészségi állapota miatt a kasszázási feladatokat, illetve a pedikűrös munkáját el tudta-e látni.

[30] Rögzítette, a vagyoni kártérítés iránti kereseti kérelmekre vonatkozóan a felperes részletes tényállításokat tett, arra az alperes a felhívás ellenére érdemi védekezést nem terjesztett elő, az összecszerűsége nem vitatta, ezért a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 266. § (1) bekezdése alkalmazásával határozott az egyes vagyoni igényekről.

[31] Az igazságügyi orvosszakértői véleményben foglaltak alapján vette figyelembe azt, hogy a felperes a munkabalesettel összefüggésben részleges gondozásra szorult a tényállásban részletezettek szerint. A munkáltató egészségkárosodásért fennálló kártérítési felelőssége összecszerúsége egyes kérdéseiről szóló 3/2018. (IX. 17.) KMK vélemény 9. pontjában foglaltak alapján rámutatott, önmagában a szívességből megvalósuló hozzátartozói, rokoni segítség nem eredményezheti a károkozó mentesülését. Utalt a bírói gyakorlat alapján arra, hogy a gondozási többletköltségnél a Kékangyal Bt. 25 %-os költséggel csökkentett óradíja figyelembe vehető, függetlenül attól, hogy a társaság szolgáltatásait a károsult nem vette igénybe (EBH2009.2041., Kúria Pfv.21.832/2016/4.). Ezért mivel az alperes az e jogcímen előterjesztett keresetre érdemben nem nyilatkozott, a felperes által megjelöltek szerint a lejárt járadékként érvényesített gondozási többletköltségként 5.685.075 forint és középarányos időponttól járó késedelmi kamata megfizetésére kötelezte az alperest. Arra figyelemmel, hogy az orvosszakértői vélemény szerint a felperes véghatáridő nélkül napi egy óra gondozásra szorul, ezért 2024. október 1-jétől a havi 92.250 forint (30 nap x 4.100 forint x 0,75) gondozási költség járadék formájában való megfizetésére vonatkozó igényt is megalapozottnak találta.

[32] A háztartási, házkörüli és kerti munka kisegítés többletköltsége iránti kereseti kérelem elbírálása körében figyelembe vette a felperes személyes előadását, férjének, férj nevenak a tanúvallomását és a csatolt tulajdoni lap adatait. Eszerint a felperes férjével és két gyermekével egy osztatlan közös tulajdonú telken lévő 110 m²-es lakásban él város 6, a lakáshoz tartozó kertben fűnyírás és sövénynyírás kerti munkák merülnek fel. Megállapította, hogy a balesetet megelőzően a háztartási munkákat a felperes látta el és havonta egy alkalommal jött hozzájuk takarítónő. A felperes az orvosszakértői vélemény szerint a balesetet követően teljeskörűen akadályozott volt a háztartási, házkörüli és kerti munkákban 2020. április 5. és október 22., valamint 2021. február 23. és 2022. június 24. között. Ebben az időszakban a háztartási munkákat a felperes férje és kéthetente egy takarítónő látta el. A szakértői vélemény szerint a felperes a megjelölt időszakokban és 2022. június 24-től véghatáridő nélkül folyamatos álló, járó, terhek cipelését, tartását, átrakását, emelését igénylő, fokozottan balesetveszélyes kényszerterhelyzetben közepesen nehéz és nehéz munkát nem tud végezni, így a napi egy óra időtartamban háztartási kisegítő igénybevételét nem találta eltúlzottnak. Az összecszerúség körében a felperes által becsatolt árajánlat alapján a 4.100 forintos óradíjat arányosnak tekintette, és annak 60 %-a figyelembevételével 2.460 forintban határozta meg a háztartási kisegítő óradíjaként figyelembe vehető összeget. Így az alperes által érdemben nem vitatott 5.687.520 forint lejárt járadék és annak középarányos időtől számított késedelmi kamata, továbbá a 2024. október 1-től havi 73.800 forint háztartási kisegítő többletköltség megfizetésére kötelezte az alperest.

[33] Ugyancsak az orvosszakértői vélemény alapján megállapította, hogy a felperes 2020. április 5. és október 22., 2021. február 23. és június 24. között teljes mértékben akadályozott volt a ház körüli és kerti munkákban. férj neve tanúvallomása azt igazolta, hogy a baleset előtt felesége besegített neki a kerti munkákban, és a becsatolt fényképfelvételek szerint csak kis területen merült fel a fűnyírási és sövénynyírási feladat, így havi öt óra időtartamban találta indokoltnak a házkörüli és kerti kisegítő többletköltséget. Az összecszerúség számítása körében a felperes által becsatolt árajánlat alapján a 4.000 forintos

óradíjat nem találta eltúlzottnak, annak 60 %-át figyelembe véve 2.400 forint/óra összegben határozta meg e munkák ellenértékét, így összesen 270.000 forint kifizetésére kötelezte az alperest ház körüli és kerti munka kisegítő jogcímén (22 hónap x 5 óra + 16 nap x 2,5 óra). Ugyanakkor nem találta igazoltnak, hogy a köztes időszakban és 2022. június 24-től a felperes a ház körül és a kertben folyamatosan álló, járó, terhek cipelését, tartását, emelését, fokozottan balesetveszélyes, kényszertesthelyzetben munkát igénylő, közepesen nehéz és nehéz munkafázisokat végzett, ezért ezt meghaladóan e jogcímen előterjesztett járadékigényt elutasította.

[34] A gyógyszer és vitamin többletköltségek címén előterjesztett igény elbírálása kapcsán az orvosszakértői vélemény alapján azt állapította meg, hogy a felperes esetében fájdalomcsillapítók, lokális gyulladás és fájdalomcsillapító készítmények, gyulladás és vérrögmegelőző injekciók alkalmazása indokolt volt, melyek közül a fájdalomcsillapító, gyulladáscsökkentő gyógyszerek, krémek használata a balesetet követően folyamatosan és a jövőben is indokolt véghatáridő nélkül. Ilyenként szedte a felperes a férje tanúvallomása szerint a Diclofenac Duo, Cataflam, Advil Ultra gyógyszereket. Az orvosszakértői vélemény szerint a felperesnél 2020. április 5. napját követően és a műtétek után négy-négy hónapig fokozott vitaminbevitel indokolt volt a sebgyógyulás céljából C és D vitamin formájában, a jövőben indokoltsága azonban nem nyert alátámasztást. Ezért 2020. április 5-től 2024. szeptember 30-ig 490.000 forint lejárt járadék és annak késedelmi kamata, valamint 2024. október 1-től havi 5.000 forint (fájdalomcsillapító, gyulladáscsökkentő gyógyszerek, krémek használatának indokoltsága okán) gyógyszer többletköltség járadék megfizetésére kötelezte az alperest. Az ezt meghaladó igényt indokoltság hiányában elutasította.

[35] A közlekedési kísérő és többletköltség iránti kereseti kérelem körében az orvosszakértői véleményben tett megállapításokat vette figyelembe, miszerint a felperes 2020. március 17-től négy hónapig, és a műtéteket követően három-három hónapig akadályozott volt a közlekedésben és kisegítésre szorult. Ezt meghaladó időszakokban és a jövőre nézve a felperes akkor tekinthető akadályozottnak a tömegközlekedési eszköz használatában, ha ülőhely nem biztosítható, ugyanakkor gépkocsi vezetésére és egyéb módon a tömegközlekedésben a felperes nem akadályozott. Viszont a jelentősen megváltozott járási elnehezülés miatt és a jobb boka fájdalmas mozgás-beszűkülése, a két oldali alsó végtag statikai terhelhetőségének megváltozása miatt a felperes kerékpárral való közlekedésre nem alkalmas. férj neve tanúvallomásával azt igazolta, hogy a balesetet megelőzően a felperes elérhető távolságba gyalog vagy biciklivel közlekedett. Erre figyelemmel 10 hónapra az alperes által érdemben nem vitatott kereseti kérelem alapján havi 30.000 forint összegben a közlekedési kísérés többletköltség iránti kereseti kérelmet megalapozottnak találta, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A köztes időszakokra és 2022. augusztus 26-tól 2024. szeptember 30-ig az alperes által nem vitatott havi 15.000 forinttal számolva összesen 675.000 forint lejárt közlekedési többletköltség és annak késedelmi kamata, valamint 2024. október 1-től havi 15.000 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest.

[36] A rehabilitációs költségre vonatkozó igény elbírálása során értékelte az orvosszakértői véleményben foglaltakat, valamint becsatolt igazolást, miszerint a felperes 2021. november 11. és 2022. január 10. között összesen 11 alkalommal vett igénybe magángyógytornászt. Az ettől eltérő időtartamra vonatkozóan férj neve tanúvallomásában

előadottakat nem fogadta el, mivel a felperes is úgy nyilatkozott az orvosszakértői vizsgálat időpontjában, hogy akkor már nem vett részt gyógytornán, ezért alkalmanként 7.500 forinttal számolva 82.500 forint erejéig tartotta megalapozottnak e körben a kereseti kérelmet.

[37] Az orvosszakértői vélemény szerint a felperesnél az úszás heti két alkalommal indokolt kezelés, mely az állapotrosszabbodást késlelteti. férj neve tanúvallomása szerint ténylegesen a felperes az orvosszakértői vizsgálat időpontjától heti egy alkalommal próbál elmenni uszodába. A becsatolt számla alapján az érdi uszoda 10 alkalmas bérlet árait figyelembe véve (13.200 forint) 2023. március 7-től 2024. szeptember 30-ig 18 hónapra és 25 napra találta alaposnak az úszás költségeit illetően a felperesi igényt (13.200 forint/10 alkalom x 4,5 hét) havi 5.940 forint összegben, ami 111.710 forintot tett ki. Összesen a lejárt rehabilitációs többletköltség címén a gyógytorna és az úszás költségei kapcsán 194.210 forint és annak középarányos időtől számított kamata megfizetésére kötelezte az alperest, ezen túlmenően ugyanezen jogcímen 2024. október 1-től havi 5.940 forint járadékigényt talált megalapozottnak. Az orvosszakértői vélemény és férj neve tanúvallomása alapján az ezt meghaladó igényt elutasította.

[38] Megállapította az igazságügyi-orvosszakértői vélemény alapján, hogy a felperes az alperesnél betöltött értékesítési munkatárs munkakörre a balesettel összefüggésben vált alkalmatlanná. Arra figyelemmel, hogy a felperes egyéni vállalkozásból származó jövedelme nem éri el a perbeli munkaviszonyból származó jövedelmét, a különbözet összegében keresetvesztési járadék címén kötelezte az alperest. A lejárt járadék összegét 2023. január 1. és 2024. szeptember 30. között 3.690.565 forintban, 2024. október 1-től véghatáridő nélkül járó járadékösszeget havi 199.799 forintban határozta meg. A késedelmi kamatról középarányos időtől rendelkezett.

[39] A sérelemdíj iránti igény elbírálásánál megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes testi épséghez és egészséghez való személyiségi jogát. Az orvosszakértői véleményben rögzített, balesettel összefüggő sérülések végleges állapotot jelentenek, abban további javulás nem várható. A felperesnél jelentősen megváltozott járási elnehezülés alakult ki, alperesnél betöltött munkakörére a felperes alkalmatlanná vált, ahogy a folyamatosan álló, járó, terhek cipelését, tartását, átrakását, emelését igénylő fizikai munkakörök ellátására is. A felperes a közepesnél nehezebb fizikai munkafázisoknál folyamatosan és a jövőben is kiegészítésre szorul a háztartási munkában, folyamatosan fájdalomcsillapító tabletták és krémek használatára szorul, korábbi sporttevékenységét, szórakozását tartósan és közepesen súlyos fokban megnehezítette a baleset, kerékpározásra alkalmatlanná vált, és mindez 15 %-os baleseti eredetű egészségkárosodást eredményezett esetében.

[40] Az igazságügyi pszichiáter szakértői vélemény szerint a felperesnél mentális zavar is kialakult, 2023 márciusától folyamatos pszichiátriai gondozás alatt áll depresszió és szorongásos zavar következtében és abban tartós javulás nem volt elérhető. A tünetek elsősorban nem biológiai alapon alakultak ki, a felperesnél előzményként pszichiátriai megbetegedés nem szerepelt. A szakértő szerint a gyógyszeres kezeléstől teljesen nem fog

meggyógyulni a felperes, tartós, esetleg intézeti pszichoterápiás kezelés is szükségessé válhat. Mentális zavara (depresszió, szorongás, alvászavar) egyéb megbetegedéseket nem okozott, a felperes örömtelen, lehangolt lett, korábbi örömszerző tevékenységeit nem tudja végezni, gyermekeivel a korábbiaknál korlátozottabban tud szabadidős programokat végezni. Tartós gyógyszeresedésre szorul, pszichés állapotában beállhat javulás, de arra csak intenzív pszichoterápiás kezelés mellett lehet számítani. Arra figyelemmel, hogy a neurológiai betegség és a mentális zavar nem azonos fogalmak, nem találta ellentmondásosnak a szakvéleményt, az okozati összefüggést szakértői vélemény igazolja a munkahelyi baleset és a felperes mentális zavara között. Az aggálytalan, ellentmondásoktól mentes szakértői véleményre figyelemmel új szakértő kirendelésére, illetve az eljárás szakértő meghallgatására vonatkozó bizonyítási indítványt mellőzte.

[41] A személyiségi jogsérelemre tekintettel az 5.000.000 forintban meghatározott sérelemdíj iránti igényt a jogsértés súlyával, a felperest ért sérelmek kompenzálására arányosnak találta és a 2020. március 17-től késedelmi kamat megfizetésére is kötelezte az alperest.

[42] A pernyertesség-pervesztesség arányára (87,7 % - 12,3 %) tekintettel határozott a perrel felmerült költségek, az ügyvédi munkadíj, a szakértői díj és az eljárási illeték viseléséről, figyelemmel a felperes munkavállalói költségkedvezményére is.

Az alperes fellebbezése

[43] Az alperes elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a teljes kereset elutasítását, másodlagosan hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, harmadlagosan a kártérítésként megítélt összegek mérséklését kérte, egyben – negyedlegesen - az előzetes végrehajthatóságra vonatkozó rendelkezések hatályon kívül helyezését, illetve annak felfüggesztését kérte, első- és másodfokú perköltségigény érvényesítése mellett.

[44] Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet megalapozatlan, az sérti az Mt. 166. § (2) bekezdés a) és b) pontját, 167. § (2) bekezdését, a Ptk. 2:52. § (3) bekezdését, és a Pp. 237. §-át, valamint 279. § (1) bekezdését.

[45] Indokolásul előadta, az elsőfokú bíróság a bizonyítás eredményének értékelése körében elmulasztotta összevetni az egyes bizonyítékokat és mérlegelése kirívóan okszerűtlen, ezért a tényállást részben helytelenül állapította meg, abból pedig téves jogi következtetéseket vont le. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság kizárólag a felperes férjét, férj nevet hallgatta meg tanúként, akitől – mivel a felperes közeli hozzátartozója – elfogulatlan vallomás nem volt várható. Ellenben az elsőfokú bíróság más, a baleset időpontjában jelenlévő és a későbbi beosztás meghatározásáért felelős munkatársakat nem

hallgatta meg tanúként, holott erre bizonyítási indítvánnyal élt. E nélkül a tényállást nem lehetett teljességében feltárni, különös figyelemmel arra is, hogy a baleset bekövetkeztével kapcsolatban egymásnak ellentmondó nyilatkozatok álltak rendelkezésre. A baleset üzemi jellegét elismerő határozat ugyanis azt rögzíti, hogy a felperes a kezében lévő árutól nem vette észre a hiányzó raklapot, míg személyes meghallgatása során azt adta elő a felperes, hogy teljes egészében hiányzott a raklapon a középső lécz, négy doboz volt rajta, amelyek kitakarták a hiányzó léczet.

[46] Az elsőfokú bíróság kizárólag az elfogult tanú előadására és az ellentmondásokkal terhelt igazságügyi pszichiáter szakértői véleményre alapította döntését. A kárenyhítés körében elengedhetetlen lett volna annak tisztázása, hogy az általa följánlott más munkakör ellátására a felperes valóban alkalmatlan volt-e. Ezért további orvosszakértői vélemény beszerzését nem mellőzhette volna az elsőfokú bíróság. Írásbeli ellenkérelmében is kiemelte, a perbeli baleset folytán a felperesnél kialakult egészségi állapot teljeskörű feltárása szükséges. Ennek ellenére a felperes fizikai állapotával kapcsolatban nem került sor az előzetes bizonyítási eljárás keretében elkészült orvosszakértői vélemény kiegészítésére, illetve a szakértő meghallgatására, kizárólag a felperes nyilatkozata állt rendelkezésre abban a kérdésben, hogy miért nem tudott más, a korábbi munkakörétől eltérő munkát vállalni az alperesnél fennálló munkaviszonya keretein belül. Nem nyert alátámasztást az a körülmény, hogy a pénztáros munka ellátására a felperes alkalmatlan volt, illetve a mentális zavar tekintetében is hiányos maradt a bizonyítási eljárás. Az elsőfokú bíróság nem tette fel az igazságügyi pszichiáter szakértőnek azokat a kérdéseket, amelyek a fennálló munkaviszony fenntartására vonatkoztak volna. A pszichiáter szakértő megállapította, a felperes munkavégző képessége beszűkült, de arra nem tért ki, hogy ez valóban azt jelentette, hogy a felperes kénytelen tízpercenként felállni az ülőmunka során. Mindez az elsőfokú eljárásban nem került bizonyításra.

[47] Az elsőfokú bíróság helytelenül állapította meg, hogy a baleset a munkáltató ellenőrzési körén belül következett be. Az Mt. a korábbi szabályozástól eltérően a működési körrel szemben az ellenőrzési kör fogalmát vezette be, amely nem valamely magatartás értékelésén alapul, hanem a felelősség alól a kimentést kizáró olyan objektív tényező, amelyre a károkozónak elsődleges ráhatása/befolyása van. A perbeli balesetet az okozta, hogy a felperes a raklap hiányosságát saját figyelmetlenségére visszavezethetően nem vette észre és saját maga döntött úgy, a felettesével való egyeztetés ellenére a munkát folytatja, továbbá olyan foglalkozást választott a munkáltatónál betöltött munkaköre helyett, amely gyógyulását inkább akadályozza, mint elősegíti. Érvelése szerint a balesetet az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, mellyel a munkáltatónak nem kellett számolnia, és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje, vagy a kárt elhárítsa.

[48] Téves az elsőfokú bíróság azon megállapítása is, hogy a baleset nem a sérült elháríthatatlan magatartásának következménye. Megfelelő körülmények esetén az elsődleges veszélyforrások előzetes, gondos felmérésével lehetősége lett volna a felperesnek a baleset elkerülésére. Ezzel szemben a felperes a raklap hiányosságát saját figyelmetlenségére visszavezethetően nem vette észre. A felperesi közrehatás egyértelműen bizonyított, a baleset bekövetkeztével kapcsolatban ellentétes nyilatkozatok állnak rendelkezésre, az ellentmondást az elsőfokú bíróság meg sem kísérelte feloldani.

[49] A felperesi kárenyhítési kötelezettség körében annak van jelentősége, hogy a felperes a munkavégzést saját döntése alapján folytatta tovább, illetve a gyógyulását hátráltató új foglalkozást választott. Bár az elsőfokú bíróság azt rögzítette, hogy az orvosszakértői vélemény alapján a felperes gyógyulását érdemben nem befolyásolta a késői orvoshoz fordulás és a pedikűrösi munka sem okozott állapotromlást, e hivatkozás egyértelműen iratellenes. Az orvosszakértői vélemény nem adott egzakt választ a késői szakemberhez fordulás tekintetében, a pedikűrösi tevékenység folytatása miatti esetleges állapotromlás tekintetében pedig választ egyáltalán nem tartalmaz a szakvélemény.

[50] Arra nézve, hogy a felperes mentális állapota nem hozható összefüggésbe a perbeli balesettel, a szakértői vélemény kizárólag a felperes elfogult véleményét vette figyelembe. Annak megítélése, hogy valakinél a szorongás tünetei korábban fennálltak-e, további és mélyebb szakértői vizsgálatot igényelt volna. A felperes pedikűrös tevékenységére vonatkozó hirdetések egyébként is cáfolják azt, hogy a felperesnek bármilyen szorongása, vagy mentális zavara lenne. A bíróságnak a sérelemdíj összegének meghatározásakor figyelmen kívül kell hagynia az értékelendő szempontok körén kívül eső körülményeket.

[51] A kártérítés összezszerúsége körében az elsőfokú bíróság iratellenesen állapította meg azt, hogy érdemben nem vitatta a megítélt összegeket. Érdemi ellenkérelmében kifejezetten vitató nyilatkozatot tett, nem csak a jogalap, hanem az összezszerúság vonatkozásában is, azt kirívónak és aránytalannak nevezte, előadva, hogy nem igazodnak a társadalom általános anyagi és értékviszonyaihoz. A 43. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben szintén akként nyilatkozott, hogy a felperes járadék iránti igényét eltúlzottnak tartja. Férj neve tanúvallomásából kizárólag az következtetés vonható le, hogy a háztartásban is szükséges egy segítő személy alkalmazása. A kerti munkák körében a felperes a balesetet megelőzően csak besegített, ezt maga is és férje is így adta elő. A házkörüli és kerti kisegítés jogcímén, valamint a háztartási kisegítő többletköltségének jogcímén megítélt összegek indokolatlanul magasnak minősülnek, a hétköznapi élethez tartozó feladatok átrendeződése is túl nagy hangsúlyt kapott az elsőfokú bíróság ítéletében, ez a következtetés okszerűen nem vonható le a megállapított tényállásból.

[52] A további többletköltségek jogcímén megítélt összegek is eltúlzottak. A C és D vitamin beszerzése nem köthető a munkahelyi balesethez, mivel egy tudatos életmód mellett, gyermekek ellátásáról is gondoskodó felnőtt nem csak egy baleset miatt kezd el ilyen vitaminokat szedni, így e költségének áthárítása a munkáltató terhére nem lehet megalapozott. A közlekedési és a kísérő többletköltsége jogcímén megállapított lejárt költségek és a járadék indokoltsága körében is kérdéses a döntés, mivel a felperes nyilatkozatát az elsőfokú bíróság minden további bizonyítás nélkül elfogadta. A gondozási költség jogcímén a járadék nem indokolt, az orvosszakértői vélemény azt a megállapítást tartalmazza, hogy a jövőt illetően az állapotrosszabbodás nagyfokú valószínűségére tekintettel részleges gondozás napi 1 órában indokolt. Ebből az következik, hogy a felperes jelenleg gondozásra nem szorul, a jövőt illetően az állapotrosszabbodás bekövetkezése pedig csupán egy feltételezés. A rehabilitációs többletköltség körében a felperes mindösszesen egy uszodabérletet csatolt és az elsőfokú

bíróság kizárólag a felperes és férje nyilatkozata alapján tekintette igazoltnak azt, hogy a felperes heti egy alkalommal ténylegesen igénybe is veszi ezt a szolgáltatást.

[53] Az elsőfokú bíróság helytelen anyagi pervezetéssel élt a tárgyalás berekesztését követően, annak újbóli megnyitása mellett tájékoztatta csak a feleket a bizonyítási érdekkörükről, mindez az elsőfokú eljárás egészének szabályosságára kihatott. Az elsőfokú bíróság a Pp. 237. § (1) és (2) bekezdése, valamint 266. § (1) bekezdése rendelkezései ellenére a perfelvételi szakban a bizonyítási teherre vonatkozó tájékoztatást nem adott, holott a bizonyítási teher kérdése vitatott volt. Az elsőfokú bíróság, miután maga is észlelte a helytelen pervezetést, a tárgyalás berekesztését követően újabb tárgyalás keretében olyan tájékoztatást adott, hogy a kárenyhítési kötelezettség körében hivatkozott körülmények igazságügyi orvosszakértői kompetenciába tartoznak. A tárgyalás ezen szakaszában a tájékoztatás már okafogyottá vált, hiszen az elsőfokú bíróság a korábban indítványozott további orvosszakértői bizonyítást sem rendelte el, így további indítvány előterjesztésére már nem került sor. Ugyanakkor a hibás anyagi pervezetésre vonatkozó észrevételét a tárgyaláson megtette, ez a 46. sorszámú jegyzőkönyvből kitűnik.

[54] Fellebbezésében pótlólagos bizonyítási indítványt is előterjesztett a felperes csökkent munkaképességével, jövőbeni jövedelemkiesésével kapcsolatos nyilatkozatainak megdöntésére. Az elsőfokú ítélet kihirdetését követően szerzett tudomást arról, hogy a felperes az elsőfokú pernyertességét követően rögtön hétfő-péntek 08:30 – 19:00 időszakra módosította a pedikűr szalonjának nyitvatartási idejét. E körülmény a jogalap fennállta és az összecszerűség meghatározása körében is perdöntő jelentőséggel bír. A Pp. 373. § (2) és (3) bekezdése alapján utólagos bizonyítékként kérte figyelembe venni az e körben csatolt Facebook bejegyzést, valamint a másodfokú eljárásban a felperes ismételt személyes meghallgatásának elrendelését és a NAV megkeresését kérte a 2024. IV. negyedévi online pénztárforgalmi és számlázási adatok beszerzése végett.

A felperes fellebbezési ellenkérelme

[55] A felperes az érdemben helyes elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, mivel az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, döntése a hatályos jogszabályoknak és a kialakult ítélkezési gyakorlatnak teljes mértékben megfelel.

[56] Mindenekelőtt hangsúlyozta, hogy férj neve tanú elfogultsága az alperes bizonyítatlan, szubjektív meggyőződése. A tanú az elsőfokú eljárásban a Pp.-ben rögzített figyelmeztetéseket és tájékoztatásokat követően tette meg vallomását, és ő az a személy, aki közvetlen és a legteljesebb körű tudomással bír a balesetet megelőző és azt követő egészségi állapotáról, illetve végezte és végzi az igény tárgyává tett feladatokat. A szavahihetőség megítélése nem az alperes, hanem a bíróság feladata azzal együtt, hogy a tanú előadása megerősítette a keresetben és a perben a személyes meghallgatása során előadottakat, amit az igazságügyi orvos- és pszichiáter szakértői vélemények is túlnyomórészt alátámasztottak.

Másrészt az elsőfokú bíróság világos és konkrét indokát adta az alperes által indítványozott két tanú meghallgatásának mellőzésére. Az a tény bizonyításra nem szorult, hogy a baleset után folytatta a munkáját, másrészt orvosszakértői kompetencia az, hogy milyen munkafeladatok ellátására alkalmas, abban tanú2 szubjektív álláspontja semmifajta relevanciával nem bír.

[57] Nyomattékkal hangsúlyozta, hogy az alperes az ellenkérelmében érdemben egyáltalán nem nyilatkozott a keresetösszezszerűségére, a keresetveszteségi járadékösszezszerűségét pedig bírói felhívásra sem vitatta. Így a Pp. 266. § (1) bekezdése szerint kellett az elsőfokú bíróságnak eljárnia.

[58] Az alperes ugyan fellebbezésében kifogásolta a pszichiáter szakértői véleményt is, ugyanakkor a Pp.-nek megfelelő indítványt a szakértői vélemény kiegészítésére, vagy új szakértő kirendelésére vonatkozóan nem tett, ellenben az előzetes bizonyítási eljárás keretében több kérdést is feltett a szakértőhöz. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy az alperes a felmondásban maga rögzítette azt, hogy az egészségi állapotának megfelelő másik munkakört felajánlani nem tudott, a munkáltató emiatt a munkaviszony felmondással való megszüntetéséről határozott. E szerint tehát az alperes maga nyilatkozott úgy, hogy nem tudott semmilyen megfelelő más munkakört biztosítani, így nyilvánvalóan a pénztárosi munkakört sem, ami az egészségi állapotának megfelelne. Az alperes által kiállított okirat ellentétben áll az alperesnek a per alatt tett azon állításával, hogy pénztárosként nem kívánt nála dolgozni a továbbiakban. A felmondást éppen tanú2 írta alá, akinek a tanúkénti meghallgatását arra nézve indítványozta az alperes, hogy alkalmas lett volna pénztárosnak, ez a rosszhiszemű pervitel gyanúját vetik fel az alperes részéről.

[59] Az elsőfokú bíróság megállapítása, miszerint az alperes ellenőrzési körébe tartozott a baleset, a releváns jogszabályhelyeknek [Mt. 166. § (2) bekezdés a) pontja, Mt. 51. § (4) bekezdése] és az 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény II.2. pontjának teljes mértékben megfelel. Kizárólag az alperes szubjektív álláspontja volt az, hogy a raklap hiányosságát figyelmen kívül hagyta. A város 51. áruháza raktárában alkalmazottként a munkáltató által rendelkezésre bocsátott raklappal végzett munkát, és a hibás raklapot a munkaterületről az alperes a baleset után sem távolította el. Mindezek az alperes ellenőrzési körébe tartozó balesetet és nem figyelmetlen munkavállalói munkavégzést jelentenek. Az alperes saját előadása alátámasztásául egyetlen bizonyítékra sem hivatkozott, azt pótlólag a másodfokú eljárásban sem teheti meg.

[60] Az alperes a kártérítésösszezszerűségét a fellebbezésében továbbra is csak általánosságban vitatva kirívónak, aránytalannak és eltúlzottnak minősítette, semmiféle bizonyítási indítványt nem terjesztett elő az összezszerűségre, mindvégig szubjektív meggyőződését hangsúlyozta. Azt sem jelölte meg, hogy milyen összeget lenne halandó mértékletesnek elfogadni.

[61] Az elsőfokú bíróság helytelen anyagi pervezetését is megalapozatlanul kifogásolja a fellebbezés. A 2024. október 4-én tartott tárgyaláson mindösszesen annyi hangzott el az alperes részéről, hogy „a bíróság hibás anyagi pervezetést alkalmazott”, ennek indokát nem adta és további bizonyítási indítványt felhívás ellenére sem jelölt meg. Az alperes mindvégig jogi képviselővel járt el, tudnia kellett milyen tényeket áll érdekében bizonyítani a pernyertességéhez és az milyen módon lehetséges számára. Ezt semmilyen módon nem befolyásolhatta érdemben az elsőfokú bíróság utolsó tárgyaláson tett anyagi pervezetése.

[62] Az alperes pótlólagos bizonyítási indítványa sem foghat helyt, a Facebook oldalon a nyitvatartást soha nem állította át, tevélegesen azt nem módosította. A felperesi vállalkozás neve Facebook oldalt valóban létrehozta vállalkozása számára, de azt gyakorlatilag nem használja, mindösszesen 181 felhasználó követi, többségében barátok, ismerősök, és több mint két éve tett közzé utoljára bejegyzést. Így a vállalkozás Facebook oldalának tartalmából érdemi következtetéseket levonni nem lehet. A követők száma is alátámasztja, hogy közel nem rendelkezik annyi klienssel, hogy napi 10 órát dolgozzon heti öt napon át, ezt egészségi állapota sem teszi lehetővé, ellenben jövedelmi viszonyai azt igazolják, hogy igen kevés vendéget tud vállalni. E körben részletesen nyilatkozott az elsőfokú eljárásban, amit férje vallomása is alátámasztott. Az összecszerűség körében az igazságügyi orvos- és pszichiáter szakértői véleménnyel és tanúvallomással támasztotta alá az egészségkárosodását és annak életére gyakorolt hatását.

[63] Az elsőfokú bíróság helyesen a Pp. 362. § (1) bekezdés a) pontja alapján nyilvánította előzetesen végrehajthatónak a járadék jellegű igényeket, így e körben is megalapozott az ítéleti rendelkezés.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[64] A fellebbezés részben alapos.

[65] Az elsőfokú bíróság a felperes munkahelyi balesetért fennálló kártérítési felelősség elbírálása során a jogalap vonatkozásában a tényállást helyesen állapította meg és abból helytálló következtetéseket vont le, amivel a másodfokú bíróság is egyetértett. Ugyanakkor az összecszerűséget érintően a tényállást a Pp. 237. §-a szerinti anyagi pervezetési kötelezettsége, továbbá a Pp. 279. § (1) bekezdése megsértésével állapította meg, ezért e körben elsőfokú eljárás megismétlése szükséges.

[66] A felperes 2020. március 17-én bekövetkezett balesetét az elsőfokú bíróság megalapozottan tekintette a munkaviszonnyal összefüggésben állónak. A baleset munkaidőben, munkavégzés közben történt, amikor a felperes a munkakörébe tartozó feladatokat végezte és az árupakolás során egy hibás raklap miatt kibicsaklott a bokája. Az

ezzel okozott kárért az Mt. 166. § (1) bekezdése alapján a munkáltató kárfelelőssége fennáll. E rendelkezés szerint ugyanis a munkáltató köteles megtéríteni a munkavállalónak a munkaviszonnyal összefüggésben okozott kárt, az ilyen módon bekövetkezett – a jogellenességet önmagában megalapozó – kárért fennálló kárfelelősség megállapításához a károsultnak a károkozó vétkességét nem kell bizonyítania.

[67] A kárt okozó körülmény a fellebbezésben előadottakkal szemben az alperes ellenőrzési körébe tartozott. Az elsőfokú bíróság helytállóan emelte ki, hogy amennyiben a károkozó körülmény a munkáltató ellenőrzési körén belül esik, akkor e körülmény előreláthatóságát, illetve elkerülését és a kár elháríthatóságát nem kell vizsgálni. A munkavégzés során használt eszköz, ahogy arra az elsőfokú bíróság is helyesen utalt az 1/2018. KMK vélemény II.2. pontját idézve, az alperes, a munkáltató ellenőrzési körébe tartozik. Az ellenőrzési kör arra a körre szorítja a munkáltató kártérítési felelősségét, amelyben lehetősége, egyben kötelezettsége is a károk megelőzése érdekében szükséges intézkedések megtétele. Az ellenőrzési körön minden olyan objektív tény és körülményt érteni kell, amelynek alakítására bármilyen lehetősége volt a munkáltatónak. A munkáltató ráhatása ennek kapcsán abban a tekintetben állapítható meg, hogy köteles a munkavégzéshez használt eszköz állapotát, megfelelőségét folyamatosan ellenőrizni, figyelemmel kísérni, másrészt a munkát úgy megszervezni, hogy a munkavállaló testi épsége mindenkor biztosított legyen [Mt. 51. § (4) bekezdése]. Miután az alperes mulasztása egyrészt e körben megállapítható, a kártérítési felelősség alól az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontjára hivatkozással, tehát a munkavállaló kizárólagos és elháríthatatlan magatartására hivatkozással nem mentesülhet. Másrészt a peradatok szerint a baleset bekövetkezésében a felperes magatartása nem játszott szerepet. A nem vitatott tényállás szerint a felperesnek a dobozokban lévő áru pakolását a talajszinttől magasabban, raklapra állva, oda fellépve kellett elvégeznie és az alperes kötelezettsége lett volna az árumozgatásnál alkalmazott munkamódszert, az adott munkafolyamatot – a veszélyforrásokra és az emberi tényezőkre is kiterjedően – úgy meghatározni, hogy a munkavállaló az áru pakolása közben is a testi épsége sérelme nélkül tudjon közlekedni, illetve munkát végezni. Az alperes ezért megalapozatlanul kifogásolta a baleset bekövetkeztével kapcsolatos felperesi nyilatkozatokat, annak érdemi jelentősége nem volt, hogy a felperes a kezében lévő árutól nem vette észre a raklap hibáját, vagy azt a rajta lévő áruk kitakarták. Az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontja értelmében a kártérítési felelősség alóli mentesülés két együttes feltétel fennállta esetén lehetséges, a balesetnek egyáltalán ne legyen olyan oka, amely a munkavállaló magatartásán kívül esik és annak oka a munkáltató részéről objektíve elháríthatatlan legyen. A perbeli esetben azonban nem volt megállapítható olyan, a felperes oldalán felmerült körülmény, amely a munkáltató mentesülését eredményezhette volna.

[68] A felperes a balesettel összefüggésben a jobb külboka instabilitását eredményező bokarándulást és társult bokaszalag szakadás következményes ínhüvely- és lágyrész gyulladást, fájdalmas mozgás-beszűkülést szenvedett, amely állapotában közrehatás részéről nem állapítható meg. Az igazságügyi orvosszakértői véleményből az állapítható meg, hogy a sérülés bekövetkezte után két héttel későbbi orvoshoz fordulás érdemben nem befolyásolta az állapotát, gyógyulását, és a balesetet követően elkezdett pedikűrös munka sem idézett elő állapotrosszabbodást, állapotromlást. Mindezek miatt az alperes teljes kártérítési felelősséggel tartozik. Ezeken kívül az elsőfokú eljárásban más hivatkozása az alperesnek a mentesülés körében nem volt.

[69] Ehhez kapcsolódóan, a felperes pénztárosi feladataival kapcsolatban azt kell kiemelni, hogy ezeknek a feladatoknak az ellátása is a felperes munkaköri feladatát képezte, a munkaköri alkalmassági vizsgálat azonban a felperes által betöltött teljes munkakörre állapította meg az alkalmatlanságot. E körülményt kellett értékelnie az első- és a másodfokú bíróságnak is. Az elsőfokú bíróság az említettekhez kapcsolódóan az alperes által előterjesztett, tanúmeghallgatásokra vonatkozó bizonyítási indítványokat így megalapozottan mellőzte, annak indokaival a másodfokú bíróság is egyetértett.

[70] A fentiekre tekintettel a felperes egészségkárosodása miatt keletkezett károkért fennálló munkáltatói kártérítési felelősség jogalapjáról érdemben – közbenső ítélettel – lehetett dönten, e körben az alperes teljes kártérítési felelősségét megállapítva.

[71] Az elsőfokú bíróság ugyan a tárgyalás berekesztést követően újra megnyitott tárgyaláson, vagyis a bizonyítási eljárás befejezését követően adott tájékoztatást a bizonyítási érdekről, mindez még önmagában az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményező lényeges eljárási szabálysértésnek a perbeli esetben nem minősült. A felek ugyanis a perfelvételi iratokban előadottak alapján tisztában voltak azzal, hogy a kártérítési felelősség jogalapja körében kit, milyen bizonyítás terhel. Mindketten utaltak – a felperes a keresetlevélben, az alperes az ellenkérelemben – az 1/2018. (VI. 25.) KMK véleményre, amely ebben a körben egyértelmű eligazítást ad. Hangsúlyozza a másodfokú bíróság, hogy az alperes részéről a baleset bekövetkezésére vonatkozóan arra, hogy az hogyan, milyen körülmények között történt, milyen eszközöket, anyagokat használtak az érintett munkafolyamat során, bizonyítási indítványa egyáltalán nem volt. Ezért a Pp. 266. § (1) bekezdése alapján úgy kellett tekinteni, hogy a baleset bekövetkezésének módja a felek között nem volt vitatott.

[72] Ugyanakkor a bíróság anyagi pervezetési kötelezettsége sokkal szélesebb körű, nemcsak a tájékoztatási kötelezettséget jelenti. Az anyagi pervezetés jogintézményének lényege, hogy a bíróság a Pp. 6. §-a szerinti reá háruló közrehatási tevékenységével a perkoncentráció elvének (Pp. 3. §) érvényesülése érdekében közreműködik a felek jogérvényesítésében, elősegítve azt, hogy a döntéshez szükséges peranyag – amelynek szolgáltatása a feleket terheli (Pp. 4. §) – rendelkezésre álljon. Ennek részeként a Pp. 237. § (4) bekezdése előírja, az ügy körülményeitől függően a bíróság a félhez intézett kérdéssel, nyilatkozattételre felhívással, illetve tájékoztatással járul hozzá ahhoz, hogy a felek eljárási kötelezettségeiket teljesítsék. Az anyagi pervezetés során alkalmazott eszközök akkor alkalmasak a kívánt hatás kiváltására, ha kellően egyediesítettek, azaz az adott tényhez, jogállításhoz igazodnak. Az elsőfokú bíróság kizárólag arra hívta fel az alperest, hogy nyilatkozzon a felperes keresetében foglaltakra, az általános felhívás azonban nem tekinthető anyagi pervezetésnek. A bíróságnak mindig az adott perbe vitt anyagi jogi tényálláshoz igazodóan kell az anyagi pervezetést eszközölnie ahhoz, hogy a felek tényállításaikat, nyilatkozataikat tisztázzák és konkretizálják, adott esetben alkalmat kell adni azok kiegészítésére is.

[73] Az elsőfokú bíróság az egyes vagyoni kártérítési igényekről a Pp. 266. § (1) bekezdésére utalással részben azzal az indokolással határozott, hogy az alperes ellenkérelmében a 3. sorszámú végzésben foglalt felhívás ellenére érdemi védekezést nem terjesztett elő, a kereseti kérelmek összecszerúságát nem vitatta.

[74] A Pp. 266. §-a a bizonyítás nélkül megállapítható tényekről úgy rendelkezik az (1) bekezdésben, hogy a bíróság az ellenérdekű fél által beismert, a felek által egyezően előadott, vagy az ellenfél által bírói felhívás ellenére nem vitatott, illetőleg a törvény értelmében nem vitatottnak tekintendő tényállítást valósnak fogadhatja el, ha annak tekintetében kételye nem merül fel.

[75] A törvény értelmében nem vitatottnak tekintendő tényállításnak a Pp. 203. § (2) bekezdés a) és b) pontja szerinti törvényi vélelmet kell tekinteni, amikor a fél a perfelvételi iratban egy adott kérdés vonatkozásában perfelvételi nyilatkozatot egyáltalán nem tesz. Amennyiben a fél perfelvételi nyilatkozatot tesz, de az hiányos, nem kellően részletezett vagy ellentmondó, ilyenkor a bíróságnak a Pp. 237. § (1) bekezdése szerinti anyagi pervezetés körében közre kell hatnia abban, hogy a fél perfelvételi nyilatkozatát teljeskörűen előadja, illetve annak hibáit kijavítsa, és a jogkövetkezményt csak ezek után lehet alkalmazni. Erre utal a Pp. 183. § (6) bekezdése is, amely szerint, ha a fél valamely perfelvételi nyilatkozatot a bíróság anyagi pervezetése ellenére nem, vagy nem teljeskörűen terjeszt elő, a bíróság a fél perfelvételi nyilatkozatait hiányos tartalma szerint, a rendelkezésre álló peranyag alapján bírálja el.

[76] Az alperes ellenkérelmében vitatta, hogy a munkavégzés során bekövetkezett boka-ficam folytán a balesettel összefüggésben a kereset szerinti károk érték a felperest, azok összecszerúságát is túlzónak és a társadalom általános anyagi- és értékviszonyaihoz nem igazodónak minősítette. Mindezt helyesen úgy kell értelmezni, hogy az alperes a bírói felhívásra tett nyilatkozatot, de az hiányosnak minősült. Ezért az elsőfokú bíróságnak fel kellett volna hívni az alperest, jelölje meg, hogy az egyes kártérítési igényeket mennyiben, milyen indokokkal vitatja, a nyilatkozat elmulasztásának Pp. 183. § (6) bekezdése szerinti jogkövetkezményét csak ezt követően alkalmazhatta volna jogszerűen.

[77] Emellett az sem hagyható figyelmen kívül, hogy a törvény értelmében nem vitatottnak tekintendő tényállítások is csak akkor fogadhatók el, ha ezek vonatkozásában a bíróságnak nem merül fel kételye. A balesettel összefüggésben bekövetkezett károk vonatkozásában bár a felperes viszonylag részletes előadást tett a keresetlevelében, de ebben a körben az elsőfokú bíróság sem a felperest, sem tanúként a férjét nem hallgatta meg részletesen, annak ellenére, hogy a felperes előadása több tekintetben az orvosszakértő előtt tett nyilatkozatában, illetve a férje vallomásában foglaltakkal is ellentmondásban volt. Emellett a peres eljárást megelőző felperesi megkeresésekben megjelölt kártérítési igények a keresetlevelében foglaltaktól eltérő összecszerúségeket tartalmaztak, aggálymentesen nem állapítható meg, hogy mindezekről a felperes milyen szempontrendszer alapján határozott. Nem derült ki a perben rendelkezésre álló adatokból – többek között – az sem, milyen háztartási munkákat végzett a baleset előtt a felperes, mivel már korábban is alkalmaztak az

otthonukban takarítónőt, illetve eltérő volt az előadás arra nézve, hogy a főzést a férj vagy a feleség végzi. A becsatolt fényképfelvétel szerinti kisebb ház körüli terület kerti munkáit érintően nem volt tisztázható, hogy milyen időszakokban, milyen gyakorisággal pontosan milyen munkák merültek fel indokoltan és azt ki végezte, ebben is ellentmondásos volt a felperes és a férjének az előadása.

[78] Ugyancsak nem állapíthatók meg a közlekedési költségek megtérítéséhez szükséges adatok, az, hogy a baleset előtt hová közlekedett a felperes autóval, biciklivel, illetve gyalog, állítása szerint tömegközlekedéssel egyébként is csak alkalmanként járt. Milyen összegszerűségben merültek fel korábban ebben a körben kiadásai és ez a baleset után hogyan változott. Amennyiben a kereseti kérelemben meghatározott összeg a kísérő költségét is magában foglalja, a jelenlegi peradatok alapján nem állapítható meg, ez milyen összeget jelent és meddig volt egyáltalán szüksége kísérőre a felperesnek, hiszen a szakértő előtt a felperes több tekintetben már az előzetes bizonyítás során tett arra nézve nyilatkozatot, hogy önállóvá vált. Így pl. a gondozás tekintetében, de a kísérő szükségessége tekintetében is úgy nyilatkozott, hogy egy bizonyos időszaktól tekintve már nem volt szüksége kísérőre. Mindezek alapján nem vezethető le, hogy az elsőfokú ítéletben meghatározott összegszerűség pontosan hogyan tevődött össze.

[79] A másodfokú bíróság a 3/2018. (IX. 17.) KMK vélemény 7. pontjához fűzött indokolás alapján azt emeli ki, hogy a kártérítésért felelős munkáltató a költségek jogcímen a Ptk. 6:522. § (2) bekezdés a) és c) pontja alapján marasztalható. A károkozó magatartás folytán a károsult vagyonában értékcsökkenés jelentkezik, a költségek megtérítése a vagyoni hátrányok kiküszöbölésére szolgál. A költségek azonban az eljárásjogi szabályok megfelelő alkalmazásával előírt bizonyítási teher meghatározása szerint lefolytatott szükséges bizonyítás alapján állapíthatók meg. A költség indokoltsága szakértői vélemény alapján, felmerülése pedig tanúk vallomása alapján bizonyítható. Önmagában a szakértői vélemény alapján, amely szerint ugyan indokolt a károsult személy gondozása, de ha az ténylegesen nem valósul meg, akadályozottsága igazolt, de ténylegesen olyan tevékenységet nem végzett, arra megalapozottan nem lehet megállapítani kártérítési összeget.

[80] A Pp. 341. § (4) bekezdése értelmében, ha a keresettel érvényesített jog fennállása és az ennek alapján a felperest megillető követelés összege vagy mennyisége tekintetében a vita elkülöníthető, a bíróság a jog fennállását közbenső ítélettel előzetesen is megállapíthatja.

[81] A megismételt – az érdemi tárgyalási szaktól folytatott – eljárásban az elsőfokú bíróságnak részletesen meg kell hallgatni a felperest az egyes kártérítési igények vonatkozásában, nyilatkoztatni kell az alperest is, hogy ezeket a kártérítési igényeket mennyiben és milyen okból vitatja, annak összegszerűségére is kiterjedően. Csak ezt követően lehet részletes bizonyítást lefolytatni, az ellentmondásokat tisztázni és állást foglalni a felperest ért sérüléshez kapcsolódó és indokolt költségekről, az egyes kártérítési igényekről, és mindez a sérelemdíjnak az összegszerűségére is kihatással van.

[82] Mindezek alapján a másodfokú bíróság a Pp. 383. § (4) bekezdése alapján közbenső ítéletet hozott a jogalap vonatkozásában. Az összecszerűség kapcsán az elsőfokú bíróságnak le kell folytatnia a fent előírtak figyelembevételével a bizonyítási eljárást és csak ezt követően lesz abban a helyzetben, hogy a felperes egészségkárosodása miatt keletkezett károkért fennálló munkáltatói kártérítési felelősség összecszerűségéről megalapozott döntést hozzon.

Záró rendelkezések

[83] A másodfokú bíróság a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

[84] A közbenső ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 365. §-a zárja ki.

Budapest, 2025. március 20.

dr. Orosz Andrea s.k.
a tanács elnöke

dr. Szalai Beatrix s.k.
előadó bíró

dr. Laczó Adrienn Lilla s.k.
bíró